
Net als je denkt ‘het kan zo niet langer’,
komt er een verlossende wet …

Aanleidingen en verbeterdoelen Omgevingswet

Onoverzichtelijkheid van het omgevingsrecht

Verkokering, versnippering

Te weinig ruimte voor maatwerk

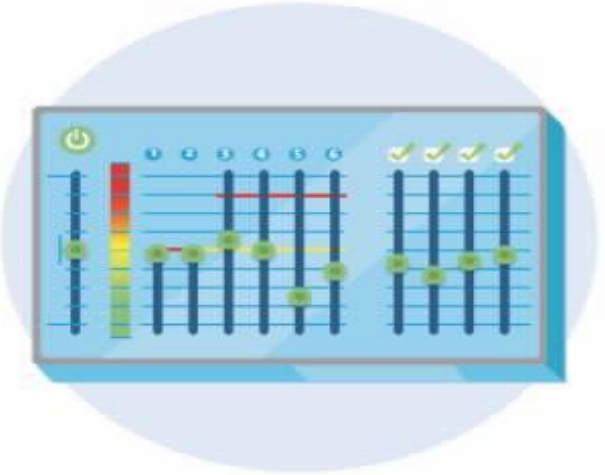

Traagheid e.a. in en door procedures

1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Sleutelwoorden Omgevingswet

Ruimte voor maatwerk
Bruidsschat
Meer bandbreedte in regels

Omgevingsrecht overzichtelijker maken
(1 Omgevingswet, 1 Omgevingsverordening,
1 Waterschapsverordening, 1 Omgevingsplan,
1 Projectbesluit e.a.)

Beter beschermen en benutten

Sneller en beter
Sneller zicht op wat kan en mag
8 weken als norm voor vergunning
7x24 digitale dienstverlening
Gelijke informatiepositie

Integrale benadering fysieke leefomgeving
Samenhang der dingen als uitgangspunt
Complexe opgaven vereist samen puzzel leggen

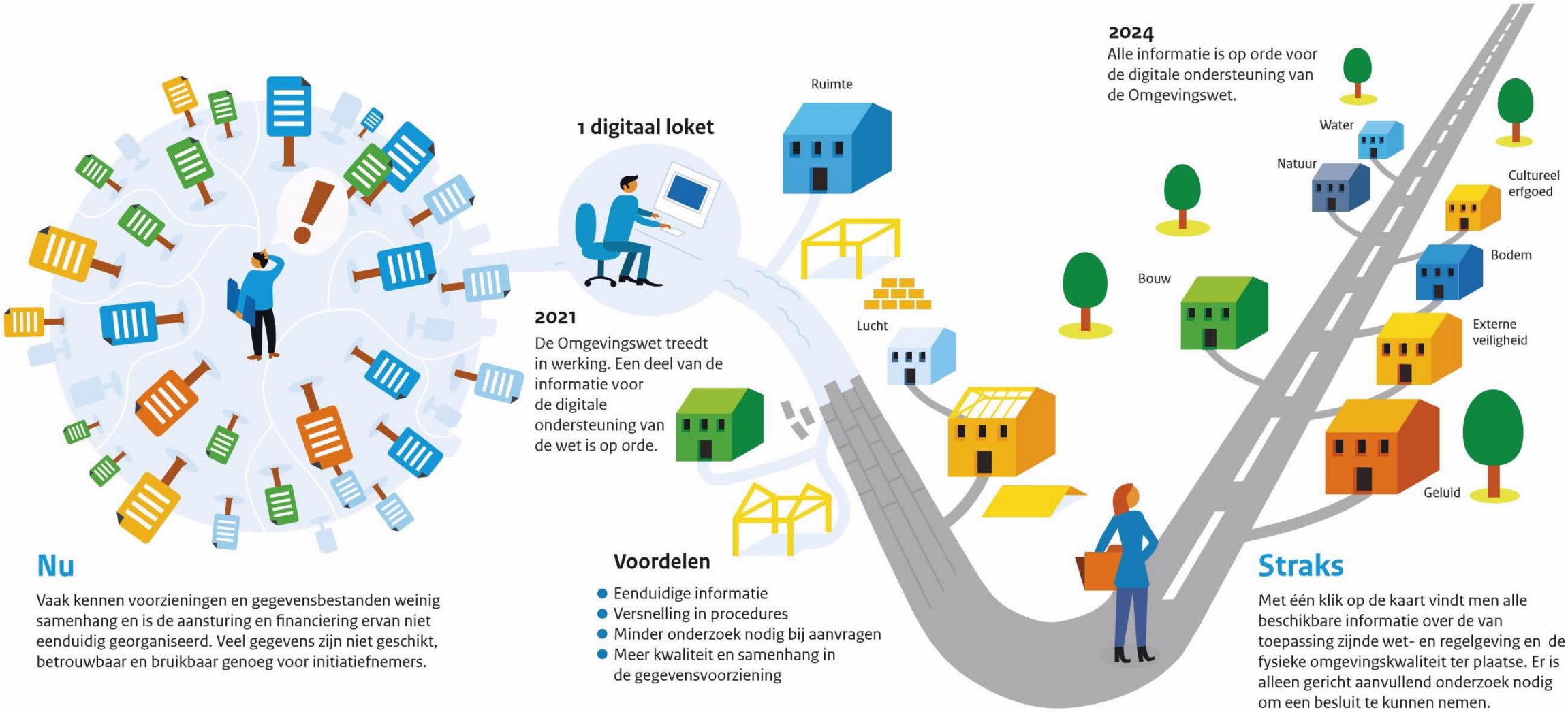
Participatie
Samen plannen maken, cocreatie
Zowel overheden als initiatiefnemers

Ja mits in plaats van nee tenzij
Vertrouwen, loslaten
Meedenken, faciliteren, mogelijk maken
Meer algemene regels, minder vergunningplicht

Digitaal Stelsel Omgevingswet
DSO

1 overheid, 1 ingang, 1 loket
Zowel in plannen, regels als uitvoering
Nieuw omgevingsloket ter vervanging van

Een nieuw digitaal stelsel (DSO)

Nu

Vaak kennen voorzieningen en gegevensbestanden weinig samenhang en is de aansturing en financiering ervan niet eenduidig georganiseerd. Veel gegevens zijn niet geschikt, betrouwbaar en bruikbaar genoeg voor initiatiefnemers.

2021

De Omgevingswet treedt in werking. Een deel van de informatie voor de digitale ondersteuning van de wet is op orde.

Voordelen

- Eenduidige informatie
- Versnelling in procedures
- Minder onderzoek nodig bij aanvragen
- Meer kwaliteit en samenhang in de gegevensvoorziening

Straks

Met één klik op de kaart vindt men alle beschikbare informatie over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving en de fysieke omgevingskwaliteit ter plaatse. Er is alleen gericht aanvullend onderzoek nodig om een besluit te kunnen nemen.

Van	Naar
450+ overheden	1 overheid (althans virtueel)
Van loket naar loket	1 loket, 1 ingang
Tig wetten, amvb’s en regelingen	1 wet, 4 amvb’s en 1 regeling
Tig instrumenten	6 kerninstrumenten
Tig commissies	1 commissie kwaliteit leefgomgeving
Participatie oude stijl	Participatie nieuwe stijl: cocreatie
Overwegend nog fysiek	Overwegend digitaal (DSO)
Versnipperde aanpak	Integrale benadering
Regels voorop (nee tenzij)	Doelen voorop (ja mits)
Veel met vergunningplicht	Zoveel mogelijk algemene regels
Controle	Vertrouwen (loslaten)
Generieke regels	Ruimte voor maatwerk
Vaak nog 26 weken	8 weken als standaard
Vaak weinig transparant	Volledig transparant
Ongelijke informatiepositie	Gelijke informatiepositie

De Omgevingswet en het getal 1

1 loket (ipv tig loketten)

1 commissie kwaliteit
Leefomgeving (ipv tig commissies)

1 overheid (ipv 450 overheden)

1 omgevingswet
(ipv tig wetten)

1 ingang

1 omgevingsvisie
per overheid

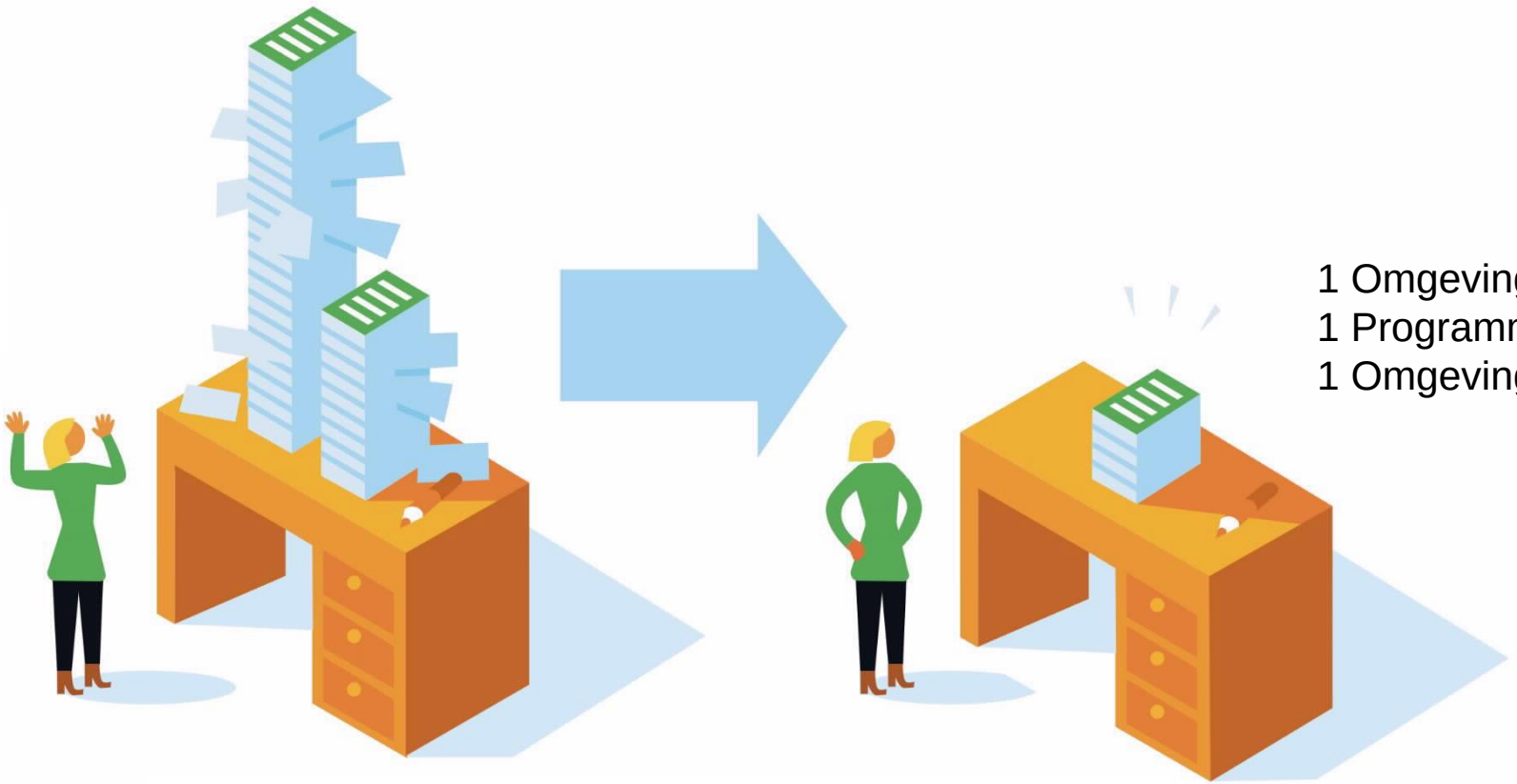
1 omgevingsverordening
per waterschap

1 omgevingsplan
per gemeente

1 omgevingsverordening
per provincie

Eén van de grootste uitdagingen: Van veel naar 1

Bestemmingsplannen
Verordeningen
Bruidsschat
Structuurvisies
Bouwbesluiten
Beeldkwaliteitsplannen
Et cetera

1 Omgevingsvisie
1 Programma
1 Omgevingsplan

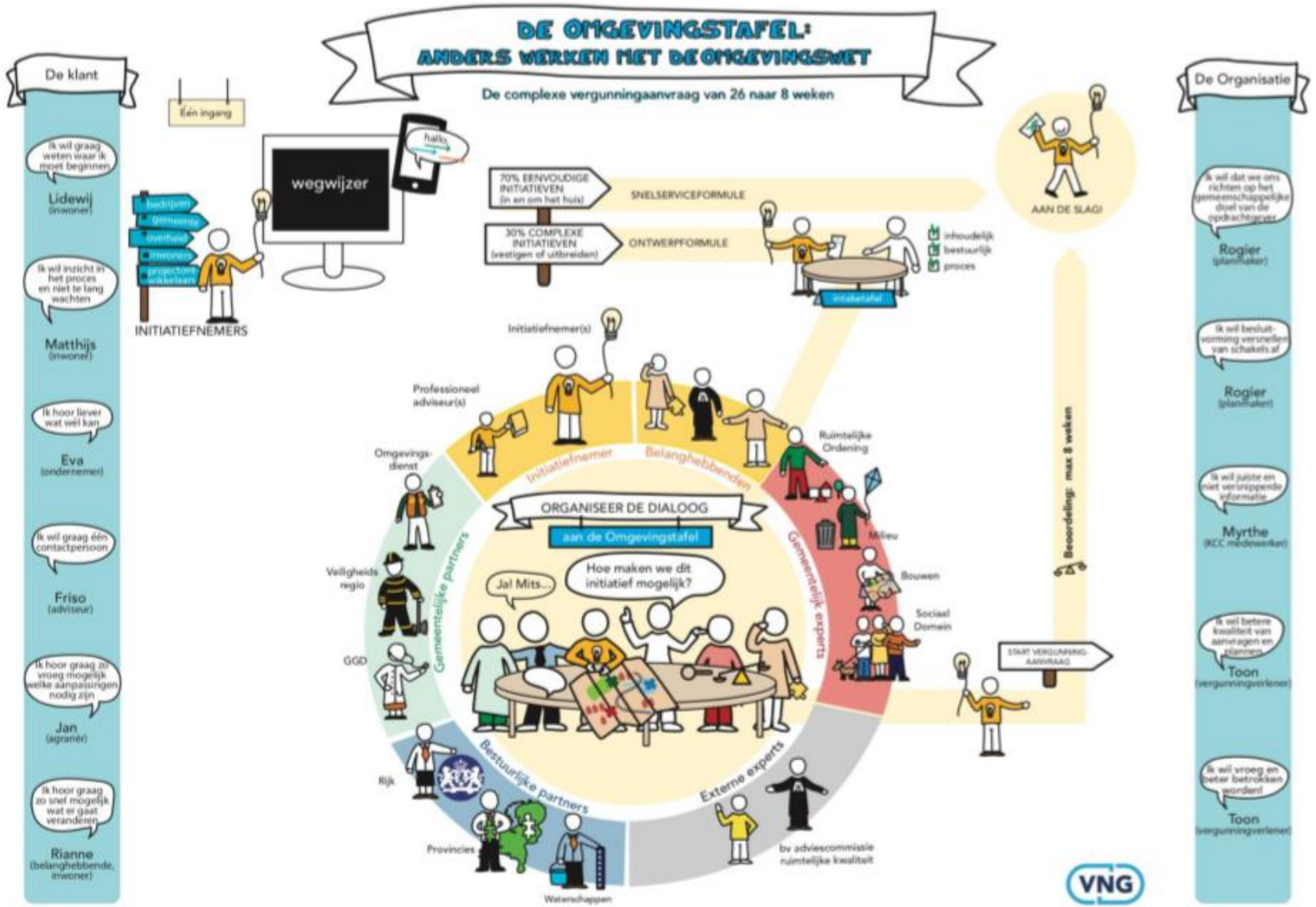
Evenwichtige toedeling van functies aan locaties
Zo weinig mogelijk vergunningplichten, zoveel mogelijk algemene regels
Ruimte voor initiatief, ruimte voor maatwerk
Integraal
Et cetera

Een andere grote uitdaging: Binnen 8 weken uitslag op aanvraag

- Gezondheid
- Grondeigendom
- ***Landschappen***
- Milieu
- Klimaat (adaptatie, CO2 reductie)
- (Omgevings)veiligheid
- Sociale cohesie
- Beleving en ruimtelijke kwaliteit
- Economie en vestigingsklimaat
- Toegankelijkheid openbare ruimte
- ***Bodem***
- ***Watersystemen***
- ***Water***
- ***Natuur***
- ***Bouwwerken***
- Ruimtelijke kwaliteit of welstand
- Archeologie
- Monumenten
- ***Cultureel erfgoed***
- Werelderfgoed
- ***Infrastructuur***
- Mobiliteit
- ***Lucht(kwaliteit)***
- APV: delen

Intake- en omgevingstafels

Participatie, maar dan anders: samen plannen maken

Nu

Opgave

Wat is het probleem waarvoor een oplossing moet komen?

Oplossing

Gedetailleerde studies van verschillende oplossingsrichtingen.

Inspraak

De oplossing is een voldongen feit. Hierdoor ontstaat sneller verzet bij bewoners. Zij grijpen alles aan om het plan tegen te houden.

Besluit met veel bezwaar en beroep

Straks

Opgave

Wat is het probleem waarvoor een oplossing moet komen?

Participatie

Wie hebben belangen in het gebied en kunnen meedenken?

Alternatieven

Welke alternatieven zijn er en welke levert het meeste voordeel of minste nadeel op voor belanghebbenden?

Gedragen besluit

Participatie: voor overheden verplicht, initiatiefnemers bepalen zelf (tenzij)

Participatieplicht voor overheden

- Geldt voor visies, programma's, omgevingsverordening, waterschapsverordening, gemeentelijk omgevingsplan, projectbesluit
- Vormvrij, maar motiveringsplicht

Participatieverordening

Initiatiefnemer bepaalt zelf (tenzij)

Soms is het niet nodig om een (groot) participatietraject te starten. Bijvoorbeeld als het initiatief geen consequenties heeft voor de omgeving. Daarom is participatie niet per definitie verplicht en altijd vormvrij. Het ontbreken van een participatieproces is dus op zich geen reden om een vergunning te weigeren of een aanvraag niet te behandelen.

BG'en nemen het wel of niet vroegtijdig betrekken van belanghebbenden wel mee in de beoordeling/besluitvorming!

Tenzij = raad kan bepalen bij welke BOPA's participatie toch verplicht is. Nee is dan WEL een grond voor het buiten behandeling laten van de aanvraag.

Participatiebeleid

Voorbeeld inhoud participatiebeleid

- Eigen visie op participatie en ambitie participatieniveau
- Eigen rol (algemeen bestuur dagelijks bestuur), rol inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en andere overheden bij participatie
- Betrekken van inwoners met potentiële achterstandspositie (senioren, culturele minderheden, (visueel) gehandicapten, slechthorenden en laaggeletterden, jongeren)
- Gelijke informatiepositie van de overheid, initiatiefnemer(s), bedrijven, burgers, maatschappelijke organisaties
- Serviceniveau aan participanten
- Digitale participatie
- Hoe wordt participatieresultaat meegenomen en gewogen
- Algemene spel- of procesregels bij participatietrajecten
- Financiële kaders en budgetten
- Evaluatie effect participatie en verbetering

Zelf aanvullende informatie verzamelen

Bij gebrek aan participatie kan het bevoegd gezag ook zelf aanvullende informatie verzamelen om tot een zorgvuldige belangenafweging te komen. Dit kan op 3 manieren:

1. In overleg met een aanvrager kan het bevoegd gezag de ontwerpaanvraag ter inzage leggen. Daarna kan de aanvrager de eventuele nieuwe informatie verwerken in de aanvraag.

2. Het bevoegd gezag kan de aanvraag ter inzage leggen voor zienswijzen. Die zienswijzen kan het dan meewegen in de besluitvorming.

3. Het bevoegd gezag kan zelf rechtstreeks contact opnemen met de belanghebbenden.

Verzwaard adviesrecht

- Huidige verklaring van geen bedenkingen verdwijnt.
- Regelt de raad niets, dan hoeft B&W niet naar de raad voor activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan.
- De raad kan gevallen of categorieën van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aanwijzen voor verzwaard adviesrecht. Dit advies is bindend.
- Weeg mee dat de Omgevingswet als doel heeft om besluitvorming over initiatieven sneller en overzichtelijker te laten verlopen (8 wk). En wat zijn de consequenties voor de vergadercyclus van de raad?

Voorbeelden verzwaard adviesrecht

- Het bouwen van meer dan [20] woningen binnen de bebouwde en meer dan [5] woningen buiten de bebouwde kom
- Het vergroten van als zodanig bestemde (bedrijfs)woningen tot 600 m3
- Een antenne-installatie hoger dan 50 m
- Het gebruiken van een recreatiewoning voor permanente bewoning
- Een activiteit die leidt tot overschrijding van omgevingswaarde [y]
- Het uitbreiden met maximaal [20 %] van de oppervlakte van sportvelden, recreatieterreinen en begraafplaatsen en de daarop aanwezige bebouwing mits de omvang van de bebouwing na de uitbreiding in overeenstemming is met de aard en de capaciteit van de terreinen
- Het uitbreiden van bestaande niet-agrarische bedrijven met [15%]
- Projecten ten behoeve van extensieve recreatie, inclusief de daarbij behorende voorzieningen (zoals paden, ontsluiting en groen)
- Het realiseren van windmolenparken en weiden met zonnepanelen
- Het uitbreiden of oprichten van bebouwing in en nabij natuurgebieden [x], [y] en [z] of van een bepaald omvang/inhoud
- Indien de activiteit in strijd is met regel [x] [y] [z] van het omgevingsplan

Bestuurlijk huiswerk gemeenten

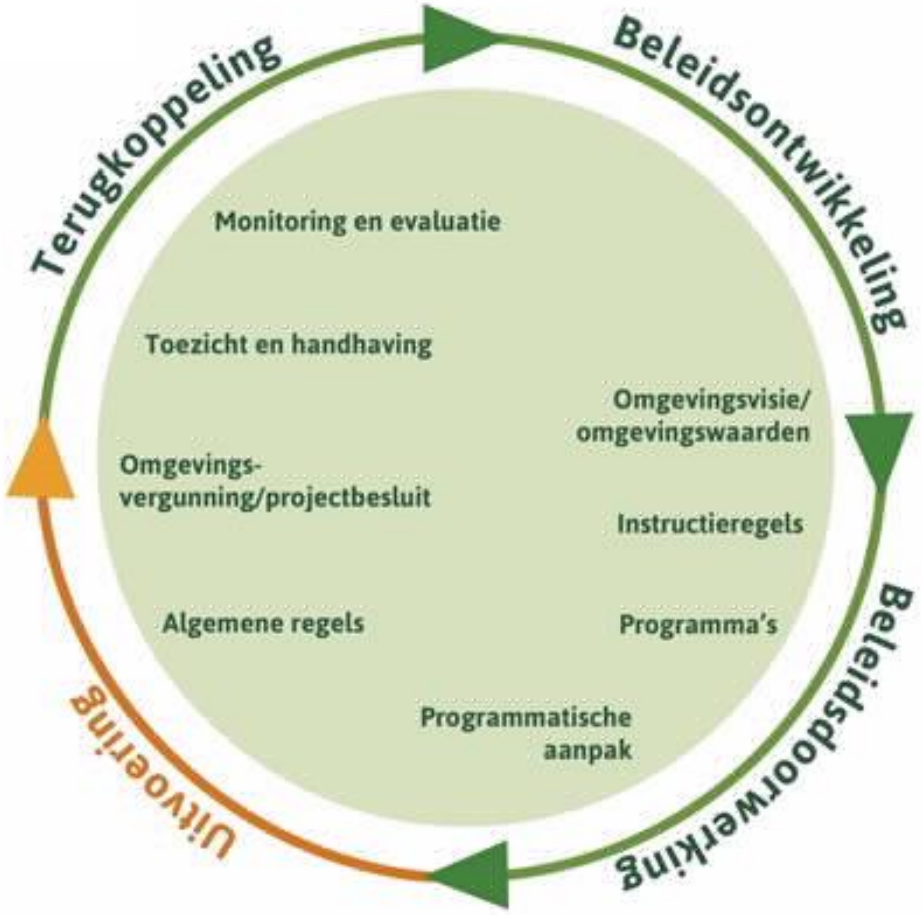

Omgevingsregeling
Invoeringsspoor
Aanvullingsspoor
Omgevingswet in Staatsblad
AMvB's naar Raad van State
We gaan aan de slag met een omgevingsvisie!
Wij experimenteren met de Chw!
Onze omgevings-verordening is klaar.
Fijn! Wij bereiden ons omgevingsplan voor.
Inwerkingtreding
Wij hebben al een omgevingsplan
Wij maken een omgevingsplan
Wij werken nu écht anders!
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
< 2013
Start ontwikkeling Omgevingswet
2029
Transitie voltooid
Omgevingswetportaal.nl | december 2017

Nieuwe spelregels, nieuw instrumentarium

Nieuwe spelregels

- integraal
- gebiedsgericht
- samenhangend
- 1 overheid
- meer werken met algemene regels
- minder met vergunningen
- van nee tenzij naar ja mits
- transparant
- participatie
- samen werken aan plannen
- gelijke informatiepositie
- snelle(re) besluitvorming
- digitaal
- e.a.

Nieuw instrumentarium

- omgevingsvisie
- omgevingsprogramma
- omgevingsverordening
- omgevingsplan
- omgevingsvergunning
- projectbesluit
- bruidsschat
- meer afwegingsruimte
- DSO
- Samenwerkvoorziening
- e.a.

Bijpassende verdeling van bevoegdheden tussen raad en college

Bevoegdheden van raden

Spelregels

Bevoegdheden van colleges

Bevoegdheden van raden (onder de OW)

- Omgevingsvisie en omgevingsplan
- Inpassing buitenplanse omgevingsplanactiviteit (binnen 5 jaar) in omgevingsplan
- Welstandsbeleid vertalen naar beleidsregels (indien regels in het omgevingsplan uitleg behoeven)
- Aanwijzen van een adviescommissie ruimtelijke kwaliteit
  (deze komt in de plaats van oa de huidige monumentencommissie uit de Monumentenwet 1988 en de welstandscommissie uit de Woningwet)
- Kwaliteit van de participatie (participatiebeleid & participatieverordening)
- Monitoring van programma's en omgevingswaarden
- Verklaring van geen bedenkingen verdwijnt, maar de gemeenteraad kan verzwaard adviesrecht van toepassing verklaren bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten
- Aangeven bij welke buitenplanse omgevingsplanactiviteiten participatie verplicht is

Bevoegdheden van colleges (onder de OW)

- Programma’s
- Omgevingsvergunningen
- Maatwerkvoorschriften (hangend aan een beschikking)
- Advies (met instemming), tenzij de raad verzwaard adviesrecht van toepassing heeft verklaard
- Aangeven wanneer de uitgebreide procedure geldt bij een buitenplanse omgevingsplanactiviteit
- Delen van een omgevingsplan vaststellen kan worden gedelegeerd naar het college
- Beleidsregels vaststellen die duiding geven aan beoordelingsregels in het omgevingsplan

Bestuurlijk huiswerk OW voor 1-7-22

Verplicht huiswerk

Niet verplicht, maar wel aan te bevelen c.q. te verwachten van bestuurders

Focus op dat wat per datum inwerkingtreding Omgevingswet minimaal klaar/geregeld moet zijn

(zie tevens Route2022)

Bestuurlijk huiswerk 2021

Verplicht huiswerk

Niet verplicht, maar wel aan te bevelen c.q. te verwachten van bestuurders

Focus op dat wat per datum inwerkingtreding Omgevingswet minimaal klaar/geregeld moet zijn

(**zie tevens Route2022**)

Bestuurlijk huiswerk gemeenten vóór 1-7-2022

- (Indien van toepassing) Raadsbesluit over gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor de raad adviesrecht heeft
- (Indien van toepassing) Raadsbesluit gevallen van buitenplanse omgevingsplanactiviteiten waarvoor participatie verplicht is
- Raadsbesluit verordening (inspraak en) participatie, binnen 1 jaar na inwerkingtreding OW en Wet versterking participatie op decentraal niveau; *zie voorbeeld VNG verordening*
- Nieuwe contracten met uitvoeringsdiensten (bijv. Omgevingsdienst)
- (Indien van toepassing) Opschonen bestaande verordeningen; indien vormgegeven in Verordening Fysieke Leefomgeving
- Legesverordening (waarin gevolgen Omgevingswet en WKB zijn verwerkt); *zie voorbeeld VNG model*
- Mandaat- en delegatieregelingen aanpassen
- Verordening Nadeelcompensatie (voorheen planschadeverordening, maar WRO verdwijnt en daarmee de grondslag voor nadeelcompensatie); *zie voorbeeld VNG modelverordening*
- Instellen commissie ruimtelijke kwaliteit (komt in de plaats van huidige commissies)
- Raadsbesluit kaders ruimtelijke kwaliteit (huidig = welstandsnota, plus hoe toetsen e.d.)
- Z.o.z.

Bestuurlijk huiswerk gemeenten vóór 1-7-2022 (vervolg)

- Verordening kwaliteit VTH
- Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma incl. WKB
- (Indien van toepassing) Vaststelling programma luchtkwaliteit (jaren geleden al aangegeven welke partijen dat moeten doen/hebben per 1-7-22)
- (Indien van toepassing) Raadsbesluit gelijkstellingsbepaling omgevingsvisie (voor Omgevingsvisies die al voorafgaand aan inwerkingtreding Omgevingswet zijn vastgesteld), op te nemen in Omgevingsvisie
- Participatiebeleid
- Aanpassen verwijzingen naar vervallen wet- en regelgeving in gemeentelijke verordeningen en vervallen wet- en regelgeving in beleidsregels e.d.
- AANVULLINGSSPOREN: verschillende acties
  - voorbeeld: grondeigendom: grondnota en beleid moeten worden aangepast (heeft nog niemand gedaan)
  - ander voorbeeld: bodem: bodemtaken van Provincie naar gemeente; daarover goede afspraken maken e.d.
  - ander voorbeeld: geluid: meten van geluidsbelasting conform OW en data opnemen in landelijk register

Bestuurlijk huiswerk 2021

Verplicht huiswerk

Niet verplicht, maar wel aan te bevelen c.q. te verwachten van bestuurders

Focus op dat wat per datum inwerkingtreding Omgevingswet minimaal klaar/geregeld moet zijn

(**zie tevens Route2022**)

Ambitie, strategie, invoering, aanpak

- Welke ambitie(s) hebben jullie met de Omgevingswet?
- Wat gaan jullie (meer) loslaten?
- Waar gaan jullie meer of juist minder ruimte geven?
- Welke maatschappelijke opgaven gaan jullie (prioritair) aanpakken met de Omgevingswet? Omgevingsvisie?
- Welke (invoerings)strategie kiezen jullie voor de invoering van de Omgevingswet?
- Welke aanpak, welk tempo e.d.?
- Bruidsschat meteen vervangen/aanpassen?
- Zo gauw mogelijk aan de slag met Omgevingsplan?
- Hoe gaan jullie (helpen) zorgen voor 1 overheid? Die vooral kijkt naar doelen i.p.v. regels? Ja mits …

Kortom:

Aan de slag met de Omgevingswet !

André van Nijkerken
andre.vannijkerken@vng.nl
06 101 563 05